

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 17. juni 2016

Sag 272/2015

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Mette Grith Stage, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Frederiksberg den 19. marts 2015 og af Østre Landsrets 13. afdeling den 27. oktober 2015.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jytte Scharling, Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne, Oliver Talevski og Lars Apostoli.

Påstande vedrørende strafudmåling

Dommen er anket af T med påstand om formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Påstande vedrørende erstatning og godtgørelse

Afdøde advokat As ægtefælle Æ og hans børn, X, Y og Z har gentaget deres påstande for landsretten og har erklæret sig indforstået med, at de omtvistede krav – bortset fra kravet om erstatning for udgifterne til mindesammenkomst (23.898 kr.), boopgørelse (10.000 kr.) og revisor (65.375 kr.), i alt 99.273 kr. med tillæg af rente efter erstatningsansvarslovens § 16 – henskydes til behandling ved Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål.

F har forhøjet sit krav til 531.005 kr. med procesrente af 58.180 kr. fra den 6. marts 2015, jf. rentelovens § 3, stk. 4, og af resten fra den 11. maj 2016. Hans krav er sammensat således:

- Godtgørelse for svie og smerte:	48.180 kr.
- Foreløbig godtgørelse for varigt mén (55 %)	462.825 kr.
- Godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3:	40.000 kr.

Erstatningsnævnet har til F foretaget acontoudbetaling af godtgørelse for svie og smerte med 10.000 kr. samt godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, med 10.000 kr. Som følge heraf har han nedsat sine godtgørelseskrav med 2 x 10.000 kr., og sagen angår for hans vedkommende herefter restbeløbet (531.005 kr.).

De erstatningssøgende har taget forbehold for yderligere krav.

T har taget bekræftende til genmæle over for Æs krav om godtgørelse med et overgangsbeløb på 156.500 kr. i medfør af erstatningsansvarslovens § 14 a og påstået stadfæstelse af dommens bestemmelse om godtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a til de efterladte med 130.000 kr. til hver, i alt 520.000 kr. Over for kravet om erstatning for udgifterne til mindesammenkomst, boopgørelse og revisor med i alt 99.273 kr. har han påstået frifindelse. I øvrigt har han nedlagt påstand om, at erstatningskravene fra afdødes hustru og børn henskydes til behandling ved Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål, subsidiært frifindelse eller nedsættelse af kravene.

T har taget bekræftende til genmæle over for Fs krav om godtgørelse for svie og smerte for perioden 16. september 2014 - 26. januar 2015 med i alt 23.180 kr. (21.090 kr. + 2.090 kr.), dog således at beløbet forrentes fra den 6. april 2015, jf. erstatningsansvarslovens § 16. Han har påstået frifindelse for kravet om yderligere godtgørelse for svie og smerte, subsidiært at kravet henskydes til Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål, og mere subsidiært fastsættelse af et lavere beløb.

T har påstået Fs krav om godtgørelse for varigt mén henskudt til behandling hos Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål.

Hvad angår Fs krav om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, har T påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Supplerende sagsfremstilling

For Højesteret er bl.a. fremlagt en speciallægeerklæring fra overlæge Marianne Vestergaard Lind. I konklusionen hedder det:

” 33-årig mand, tidligere helt rask og fysisk meget aktiv med daglig træning inden for flere forskellige sportsgrene. D 16.09.2014 udsat for drabsforsøg i Københavns Fogedret, hvor morfaderen til pt.'s søn under sag om samvær, affyrede adskillige skud mod pt. og dennes advokat. Advokaten blev dræbt mens pt. blev ramt af 4 skud fra jagtgevær. Ramt i thorax, abdomen, højre hæl og venstre underarm.

Påført svære, livstruende skader i lever, milt og lunger, og var i yderste livsfare ved ankomst til Traumecentret på Rigshospitalet. Der blev udført damage control kirurgi med laparo- og thoracotomi i Traumecentret hvor blødning blev standset. Pt. har nu ca. 1,5 år senere ingen følger af skaderne i abdomen og thorax, men er generet af smertefulde ar efter operationerne og diverse dræn, ligesom det kosmetiske resultat giver psykiske men, og pt. har svært ved at vise sig med bar overkrop i svømmehal eller på strand (tidl. konkurrencesvømmer og kyst-livredder).

Skudet som ramte thorax passerede ud svt. ve. Axil, hvor der er stor skade på plexus brachialis, ligesom der var en gennemgående skudlæsion svt. venstre underarm med en komminut antebrachium-fraktur og overskydning a. radialis.

Der blev gjort debridement akut og ekstern fixation af frakturen, siden konverteret til intern fixation m. skinner og skruer. Frakturerne er helede.

Der er dog fortsat svær, svær nerveskade primært med affektion af alle grene.

Nu er der god funktion a n.medianus, men der er svær affektion af n. ulnaris og n. radialis. Dette bekræftet v. EMG, hvor beskrivelsen stemmer helt overens med de kliniske fund.

Pt. har trænet flittigt og gør det fortsat og der har været en del fremskridt.

Tilbage står dog en venstre arm, som er pt.s dominante, og som nu har svært nedsat kraft over triceps, underarm og hånd, med svær synlig atrofi og nedsat bevægelighed og med klohånds stilling af 4. og 5. fingre som følge af total n. ulnarisskade.

Pt. kan passe sit arbejde som sælger i tele-selskab, men kan ikke udføre opgaver, som kræver bare beskeden styrke el. udholdenhed i armen, ej heller opgaver som kræver finmotorisk kontrol.

Der er smerter ved ganske beskedne belastninger og ved langvarig brug af PC eller bilkørsel (holde på rattet).

Dette gælder både på arbejde, men især i det private, både i og omkring hjemmet og ikke mindst ift. pt.'s meget fysisk aktive fritid.

Ud over de fysiske skader og men, har der været en betydelig psykosocial påvirkning.

Pt. har stadig behov for psykologbistand. Socialt har pt.'s liv ændret sig meget, ikke mindst som følge af hans evne til de mange idrætsgrene han tidligere dyrkede er væk eller svært reduceret. Han har desuden isoleret sig mere i forhold til venner og samvær. Pt.'s gener er udelukkende relateret til uheldet, og der er god årsagssammenhæng mellem skaderne og symptomerne, de objektive fund og diverse undersøgelser. Der er ingen forud bestående gener som har relation til dette.

Behandlingen er beskrevet ovenfor, pt. har stadig et åbent forløb hos ortopædkirurgisk afd. Rigshospitalet, dels hos Traumesektionen og dels hos Håndsektionen.

Der er aktuelt ikke planlagt yderligere kirurgi.

Pt. vil næppe kunne bedre funktionen af venstre arm, men skal træne resten af sit liv, og det er afgørende at han vedligeholder bevægeligheden og styrken af venstre overekstremitet, for at opretholde den funktion, det er lykkedes ham at opnå.”

Højesterets begrundelse og resultat

Strafudmåling

Af de grunde, som byretten har anført, tiltræder Højesteret ligesom landsretten, at straffen er fastsat til fængsel på livstid.

Krav om erstatning og godtgørelse

Æs krav om godtgørelse med et overgangsbeløb på 156.500 kr., jf. erstatningsansvarslovens § 14 a, er ikke bestridt, og kravet tages derfor til følge.

Det fremgår af § 14 a, sidste pkt., at den pågældende ikke tillige kan kræve erstatning for begravelsesudgifter, hvis der udbetales overgangsbeløb. Af forarbejderne til § 14 a fremgår endvidere, at overgangsbeløbet ydes som en standardiseret compensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterede udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter mv., jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, lovforslag nr. L 143, s. 3531.

Under hensyn hertil finder Højesteret, at de udgifter til mindesammenkomst, boopgørelse og revisor på i alt 99.273 kr., som Æ kræver erstatning for, må anses for at være omfattet af det tilkendte overgangsbeløb i henhold til erstatningsansvarslovens § 14 a. Allerede som følge heraf frifindes T for dette erstatningskrav.

Fs krav om godtgørelse for svie og smerte er ubestridt for perioden 16. september 2014 - 26. januar 2015 med et beløb på 23.180 kr. Dette beløb skal reduceres med 10.000 kr., som udgør acontobetaling fra Erstatningsnævnet. Kravet tages derfor til følge med yderligere 13.180 kr.

Efter forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, forudsættes godtgørelse efter denne bestemmelse som udgangspunkt at ligge i størrelsesordenen 10.000 kr., jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A, lovforslag nr. L 144, s. 3182. I retspraksis er der i særlige tilfælde givet højere godtgørelse under hensyn til grovheden og farligheden af den tiltaltes handlinger

og de betydelige skader og følger, der er overgået den forurettede, jf. bl.a. Højesterets domme UfR 2001.1872 og UfR 2003.2085.

Under hensyn til, at der nu er forløbet knap 20 år siden indførelsen af denne godtgørelse, og til omstændighederne ved drabsforsøget på F og de skader, han blev påført, finder Højesteret, at godtgørelsen til ham skal fastsættes til 30.000 kr. som sket ved byrettens dom. Dette beløb skal reduceres med 10.000 kr., som udgør acantobetaling fra Erstatningsnævnet. Kravet på godtgørelse tages derfor til følge med yderligere 20.000 kr.

F har herefter krav på yderligere godtgørelse på i alt 33.180 kr.

De erstatningssøgendes øvrige omtvistede krav henskydes til behandling ved Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål.

Forrentning

Krav om erstatning og godtgørelse efter erstatningsansvarsloven forrentes efter lovens § 16. Kravene forrentes fra det tidspunkt, hvor de kan kræves betalt efter § 16, stk. 1, jf. § 16, stk. 2. I det foreliggende tilfælde forrentes godtgørelsesbeløbene derfor fra en måned efter forsvarerens modtagelse af kravene. Kravene forrentes herefter som nedenfor bestemt.

T har fortsat været fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Landsrettens bestemmelse om strafudmåling stadfæstes.

Landsrettens bestemmelser om erstatning og godtgørelse stadfæstes med den ændring, at godtgørelsen til Æ, X, Y og Z på 130.000 kr. til hver, i alt 520.000 kr., forrentes fra den 11. april 2015, at T til Æ skal betale yderligere godtgørelse med 156.500 kr. med rente fra den 11. april 2015, at T frifindes for Æs erstatningskrav på 99.273 kr., og at T til F skal betale yderligere godtgørelse med 33.180 kr. med rente fra den 6. april 2015. Rentesatsen fastsættes efter erstatningsansvarslovens § 16.

Landsrettens bestemmelse om sagsomkostninger stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.